Cine-i aceasta, ziceau ele, care ca zarea strălucește și ca luna-i de frmoasă, ca soarele-i de luminoasă și ca oastea de război temută?

Cântarea Cântărilor 6, 1

†

Și s-a arătat din cer un semn mare: o femeie înveșmântată cu soarele și luna era sub picioarele ei și pe cap purta cunună din douăsprezece stele.

Apocalipsa 12, 1

Asociația filantropică medicală creștină
CHRISTIANA

ISBN 973 - 97364 - 2 - 4

PR. PROF. VASILE MIHOC

ȘAPTE TÂLCUIRI BIBLICE DESPRE MAICA DOMNULUI

CHRISTIANA

Și când zicea El acestea, o femeie din mulțime, ridicând glasul, I-a zis : Fericit este pântecele care Te-a purtat și feriuți sunt sânii pe care I-ai supt !

Iar El a zis : Așa este, dar fericiți sunt și cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l păzesc.

Luca, XI, 27 - 28

Coperta : **Maica Domnului *Mângâietoarea*** -
Icoană împărătească - Paraclisul CHRISTIANA

Tehnoredactare computerizată : ing. Florin Raicu
Redactor : Sora Eugenia Vlad
Consilier editorial : Gabriela Moldoveanu

Asociația mulțumește Părintelui Profesor Doctor Vasile MIHOC de la Facultatea de Teologie *Andrei Șaguna* din Sibiu pentru această minunată carte.

ISBN 973-97364-2-4

PR. PROF. VASILE MIHOC

ȘAPTE TÂLCUIRI BIBLICE DESPRE MAICA DOMNULUI

Asociația filantropică medicală creștină
CHRISTIANA
București, 1996

tei Fecioare Maria că-L va naște pe Mântuitorul lumii este o "evanghelie". O "evanghelie" este și relatarea lucanică a evenimentului. Această relatare face parte dintr-un ansamblu care stă în fruntea scrierii Sfântului Luca și pe care - fiind vorba de nașterea Sfântului Ioan Botezătorul și a Mântuitorului, cu scurte referiri la pruncia lor - specialiștii îl intitulează "Evanghelia lucanică a copilăriei" (Luca 1 și 2).

Textul din Luca 1, 26 și urm., despre Buna-Vestire a nașterii Mântuitorului și despre vizita Sfintei Fecioare la Elisabeta, deși face parte integrantă din Evanghelia a treia, pe drept cuvânt ar putea fi intitulat *Evanghelia Maicii Domnului*. Și aceasta dintr-un întreit motiv:

1. Este vorba aici de o "evanghelie" (veste bună) adresată în primul rând Sfintei Fecioare Maria. În a șasea lună de la zămislirea Sfântului Ioan Botezătorul, *a fost trimis îngerul Gavriil de la Dumnezeu într-o cetate din Galileea, al cărei nume era Nazaret, către o fecioară logodită cu un bărbat care se chema Iosif, din casa lui David; iar numele fecioarei era Maria.* (Luca 1, 26-27).

Cât de mult a fost dorită, zeci de veacuri, venirea mesagerului ceresc! Încă de la alungarea din Rai, când Dumnezeu a făcut și cea dintâi făgăduință a mântuirii (Fac. 3, 15), Adam și urmașii săi au așteptat mereu, cu nerăbdare, venirea Mântuitorului promis. Și, iată, Dumnezeu a hotărât plinirea vremii (Gal. 4, 4). Iar prima făptură omenească învrednicită de a afla această hotărâre dumnezeiască este Sfânta Fecioară Maria. Către ea se adresează mai întâi

"evanghelia" despre venirea Mântuitorului în lume.

2. Buna-Vestire nu este însă numai o "evanghelie" *către* Maica Domnului, ci și o "evanghelie" *despre* Maica Domnului. Într-adevăr, deși textul menționat ne spune foarte multe despre Fiul lui Dumnezeu întrupat, oferindu-ne o adevărată sinteză a hristologiei, el ne spune și cel mai mult, din întreg Noul Testament, despre Maica Domnului.

Astfel, din această pericopă evanghelică aflăm nu numai că Maica Domnului era fecioară atunci când L-a zămislit pe Mântuitorul (Luca 1, 27: ... *o fecioară logodită cu un bărbat care se chema Iosif, din casa lui David; iar numele fecioarei era Maria;* cf. Matei 1, 18: *Iar nașterea lui Iisus Hristos așa a fost: Maria, mama Lui, fiind logodită cu Iosif, fără să fi fost ei înainte împreună, s-a aflat având în pântece de la Duhul Sfânt* și Matei 1, 23: *Iată, Fecioara va avea în pântece și va naște Fiu ...*), ci și că era hotărâtă să rămână fecioară. Căci numai așa se explică întrebarea ei: *Cum va fi mie aceasta de vreme ce eu nu știu de bărbat?* (Luca 1, 34). În cazul unei fecioare în preajma nunții, care ar fi avut de gând să trăiască viața obișnuită de căsătorie, o astfel de întrebare ar fi fost fără rost. *Nu știu de bărbat* nu poate însemna aici altceva decât: "nu vreau să știu de bărbat", sau "nu am de gând să știu de bărbat".

Aflăm apoi, din același text evanghelic, cât de deplină era ascultarea și credința Sfintei Fecioare față de Dumnezeu și față de cuvântul Său. Spre deosebire de Zaharia (v.18: *Și a zis Zaharia către înger: După ce voi cunoaște aceasta? Căci eu sunt bătrân și feme-*

ia mea înaintată în zilele ei), ea nici nu se gândește să pună la îndoială cuvântul Arhanghelului, cu toate că obiecțiunea pe care mintea omenească o ridica în cazul vestirii făcute ei era de mult mai mare greutate decât în cazul celei făcute lui Zaharia. Existau precedente pentru nașterea unui copil prin intervenție dumnezeiască; așa s-au născut Isaac (Fac.17,16 și urm.; 18, 10 și urm.; 21, 1-3), Samson (Jud.13, 2 și urm.) și Samuel (I Regi 1,1 și urm.). Niciodată însă nu se mai întâmplase să nască o fecioară. Zămislirea Fiului lui Dumnezeu ca Om în pântecele Fecioarei, prin umbrirea Duhului Sfânt (Luca 1, 35: *Și răspunzând, îngerul i-a zis: Duhul Sfânt Se va pogorî peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea, Sfântul care Se va naște din tine Fiul lui Dumnezeu se va chema*), era o noutate absolută. Și totuși, Sfânta Fecioară nu pune la îndoială cuvântul Arhanghelului, nici nu cere vreun semn spre întărirea acestui cuvânt. Zaharia, pentru îndoiala sa, a primit drept semn o pedeapsă vremelnică (v. 20: *Și iată vei fi mut și nu vei putea să vorbești până în ziua când vor fi acestea, pentru că n-ai crezut în cuvintele mele, care se vor împlini la timpul lor*). Sfânta Fecioară nu cere semn și totuși Arhanghelul îi dă un semn, descoperindu-i taina zămislirii Sfântului Ioan Botezătorul (*Și iată Elisabeta, rudenia ta, a zămislit și ea fiu la bătrânețea ei și aceasta este a șasea lună pentru ea, cea numită stearpă*) ca dovadă că *la Dumnezeu nimic nu este cu neputință* (v.36-37). Răspunsul Fecioarei la vestirea cerească este exemplar: *Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău!* (v.38). De aceea, inspirată de Duhul Sfânt, Elisabeta îi laudă credința: *Și fericită este aceea care a crezut că se vor întâmpla cele spuse ei de la Domnul* (v.45).

Din imnul inspirat rostit de Sfânta Fecioară cu prilejul întâlnirii cu Elisabeta (v. 46-55) desprindem și o altă latură a personalității Preasfintei Născătoare de Dumnezeu: desăvârșita înțelepciune duhovnicească. Imnul ei este un psalm minunat în care se reflectă înalta formație biblic-exegetică a Fecioarei, fapt care confirmă ceea ce ne spune Sfânta Tradiție despre anii copilăriei și ai adolescenței sale dedicați slujirii și învățăturii sfinte în templul Domnului.

Același imn reflectă și pilduitoarea ei smerenie. Ea, Maica Împăratului veacurilor, nu-și dă alt titlu decât pe acela de "roabă" (v.48); și având deplina conștiință a măririi ce i s-a conferit, n-o socotește altceva decât un dar al Celui ce coboară pe cei mândri și înalță pe cei smeriți (v.51-53).

Iată numai câteva din înaltele virtuți ale Sfintei Fecioare Maria, care au făcut-o vrednică de alegerea unică de a fi mijlocitoare a venirii în lume a Fiului lui Dumnezeu.

Această alegere îi conferă noi calificative și o ridică mai presus decât toată făptura. Faptul acesta este afirmat chiar în primele cuvinte pe care i le adresează Arhanghelul binevestitor: *Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei* (v.28). Proorocia lui Isaia (7,14: *Pentru aceasta Domnul meu vă va da un semn: Iată, Fecioara va lua în pântece și va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel*) despre Mesia - *Emanuel*, care se tâlcu-

iește *cu noi este Dumnezeu*, se împlinește în primul rând prin și pentru Sfânta Fecioară: *Domnul este cu tine*. Domnul este cu Sfânta Fecioară, într-o negrăită apropiere, din chiar momentul Bunei-Vestiri, zămislindu-Se în pântecele ei și făcându-Se Fiul ei. *Sfântul care se va naște din tine* - îi zice Arhanghelul - *Fiul lui Dumnezeu se va chema* (v.35). Cea care-L naște pe Fiul lui Dumnezeu este *Theotokos*, adică Născătoare de Dumnezeu. Este ceea ce afirmă și Elisabeta, când o numește nu numai *binecuvântată între femei* (v. 42), cum o numise și Arhanghelul, și *fericită* (v. 45), ci și *Maica Domnului*. În acest titlu, echivalent cu cel de Născătoare de Dumnezeu, se cuprind toate celelalte înalte calificative ale ei. Pentru toți cei care-i zicem, ca Elisabeta, *Maica Domnului meu*, ea este implicit "mai cinstită decât heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât serafimii"; este, deci, vrednică de cultul de supravenerare pe care i l-au adus dintotdeauna Biserica și credincioșii.

Însăși Maica Domnului, de altfel, face o profeție în acest sens: *Iată, de acum mă vor ferici toate neamurile* (v. 48), întemeindu-și afirmația pe *mărirea* pe care i-a conferit-o Dumnezeu: *Pentru că mi-a făcut mie mărire Cel Puternic* (v. 49). Astfel încât a nu o cinsti pe Maica Domnului înseamnă a contraveni flagrant acestui cuvânt proorocesc.

3. În sfârșit, pericopa din Luca 1, 26 și urm. este și Evanghelie *de la* (sau *după*) Maica Domnului.

Exegeții socotesc pe bună dreptate că Sfântul Luca nu putea avea informațiile pe care le transmite în această pericopă (ca, de altfel, și cele din întreg capitolul 2) decât din gura Maicii Domnului însăși. Despre întâmplările minunate legate de Nașterea lui Hristos, Sfântul Luca ține să remarce că Fecioara Maria le păstra pe toate *în inima ei* (2,19). Din acest sfânt tezaur a luat evanghelistul cele pe care ni le transmite despre Buna-Vestire, ca și despre Nașterea Domnului, despre cântarea îngerească de la Betleem și închinarea păstorilor, despre întâmpinarea la patruzeci de zile și despre episodul de la templu când Iisus avea doisprezece ani. În prologul Evangheliei sale, Sfântul Luca ne spune că, pregătind redactarea acestei scrieri despre Iisus Hristos și lucrarea Sa mântuitoare, a cercetat *toate cu de-amănuntul de la început* (1, 3). Cel dintâi și cel mai important izvor al unei astfel de cercetări îl constituia mărturia Maicii Domnului. Din Sfânta Tradiție știm că Sfântul Luca a pictat și un portret al Maicii Domnului, ceea ce înseamnă că s-a învrednicit a fi un timp oarecare în preajma ei. Iată de unde și-a luat Sfântul Luca amănuntele pe care ni le transmite în "Evanghelia copilăriei".

Să mai adăugăm că importantul imn din Evanghelia Sfântului Luca 1,46-55 este creația inspirată a Sfintei Fecioare și a intrat ca atare, de la început, în cultul Bisericii. Astfel, ceea ce relatează Sfântul Luca în primele două capitole ne vine de la însăși Maica Domnului și textul acesta, înainte de a fi "de la Luca", este "de la Maica Domnului".

În concluzie, putem spune că Evanghelia Bunei-Vestiri este o Evanghelie *către, despre* și *de la* (sau *după*) Maica Domnului.

Să învățăm din această Evanghelie a Maicii Domnului a o ferici după cuviință și a o avea mijlocitoare și pururea rugătoare pentru sufletele noastre.

MAICA DOMNULUI ȘI MINUNEA NAȘTERII LUI HRISTOS

Sfintele Evanghelii *de la* Matei și *de la* Luca, adeverindu-se și completându-se una pe cealaltă, înfățișează o minunată icoană a Nașterii Domnului. O icoană învăluită în aură de taină, în care miraculosul este prezent peste tot, în care supranaturalul țâșnește în lumea noastră ca o ploaie de raze din Soarele Dreptății răsărit în peștera din Betleem.

Din această icoană nu pot lipsi, firește, cei ce se miră (Luca 2, 18). Și dacă este adevărat că icoana Întrupării este mereu actuală, reînnoindu-se, an de an, și prin sărbătoarea Nașterii Domnului, nu este mai puțin adevărat că, în permanenta-i actualitate, ea este mereu însoțită de mirarea minții omenești. O mirare care adesea este lipsită de orice urmă de evlavie, redusă la simpla curiozitate și iscodire neîncrezătoare în fața a tot ceea ce depășește concretul cotidian.

Nu de puține ori această mirare devine contesta-

re înverșunată și încercare de reconstruire a tabloului, prin eliminarea oricărui element care pune în încurcătură mintea omenească. Istoria de aproape două mii de ani a Creștinismului este martora multor astfel de încercări de a face din Nașterea petrecută în peștera din Betleem o naștere obișnuită, a unui om obișnuit, la care nimic nu este miraculos și care, bineînțeles, nu are cum să mântuiască lumea. Toți cei ce, rând pe rând, au încercat o astfel de reconstruire au crezut că sunt foarte originali, când de fapt n-au făcut altceva decât să repete aceeași eroare fundamentală: în loc să încerce a urca spre pătrunderea tainei, au suprimat-o pur și simplu. Niciodată însă o problemă nu se rezolvă prin suprimarea ei. Căci a tăia nodul gordian nu e totuna cu a-l dezlega!

Cei care au încercat să elimine supranaturalul din icoana evanghelică a Nașterii Domnului au căzut într-o cursă pe care, în mod inconștient, ei înșiși și-au întins-o. Căci acolo unde nu este nimic de mirare nu-și mai au locul nici cei care se miră, nici iscoditorii. Cuprinși de la bun început și pentru totdeauna în icoana tainică a Nașterii Domnului, iscoditorii, încercând să excludă minunea, nu reușesc altceva decât să se excludă pe ei înșiși din preajma minunii, tăindu-și astfel orice posibilitate de a accede la contemplarea ei, la integrarea în ea.

În icoana evanghelică a Nașterii Domnului este prezentă însă nu numai nedumerirea iscoditoare, ci și "înțelegerea cea neînțeleasă" a tainei, personificată luminos în chipul Maicii Prea Curate. În întreaga

istorie a urcușului omului spre divin nu există un chip care să exprime mai limpede serena acceptare a minunii, integrarea desăvârșită în taina prezenței supranaturalului, decât chipul Maicii Fecioare din icoana evanghelică a Nașterii Domnului.

În toată animația care se creează în jurul Pruncului născut în peștera din Betleem, singură Maica Sa rămâne netulburată. Nici venirea păstorilor, cu istorisirea lor despre arătarea îngerească, nici steaua minunată și magii de la răsărit care cad în adorare înaintea Pruncului și-I aduc daruri minunate n-o smulg pe Născătoarea de Dumnezeu de la împlinirea îndatoririlor oricărei mame adevărate față de fiul ei. Ea Îl înfașă pe Prunc, Îl culcă în iesle (Luca 2, 7). Îl poartă apoi în brațe până la templul din Ierusalim (Luca 2, 22 și urm.) și Îl duce în Egipt spre a-L feri de urgia lui Irod (Matei 2, 13 și urm.), fără a se mira de nimic din cele ce se întâmplă în jurul ei și fără vreo contradicție între toate acele minuni și nevoia de ocrotire a Fiului lui Dumnezeu făcut Om. Colindele noastre tradiționale surprind cum nu se poate mai bine această trăsătură a icoanei Nașterii, înfățișând-o întotdeauna pe Maica Preasfântă în preocuparea ei de a-și ocroti și îngriji Pruncul, Care e ferit de orice pericol sub dragostea caldă a Maicii: "Mititel, înfășățel,/ În scutec de bumbăcel .../ Vântul bate, nu-L răzbate,/ Neaua-L ninge, nu-L atinge ..."

În orice caz, din relatarea evanghelică este absolut clar că Sfânta Fecioară nu se află nicidecum printre cei care se miră. Un "însă" (<u>*dé*</u> în originalul grecesc) cu sens adversativ opune clar atitudinea Maicii

Domnului celei a tuturor celorlalți: *Însă Maria* (spre deosebire de toți ceilalți, *n.n.*) *păstra toate aceste cuvinte, punându-le în inima sa* (Luca 2,19). Ea este singura care nu se miră auzind istorisirea păstorilor. Nici nu se gândește să iasă în gura peșterii să vadă dacă nu cumva bezna nopții mai păstrează vreo urmă din manifestarea îngerească. Nici nu socotește necesar să caute pe firmament steaua minunată care i-a călăuzit pe magi. Adună numai în inimă tot ceea ce se spune despre Prunc, de unde, ca dintr-un sfânt tezaur, vor culege mai târziu ucenicii lui Hristos înțelegerea împrejurărilor venirii în lume a Fiului lui Dumnezeu.

Cum se explică această atitudine? Răspunsul este limpede: pentru că înțelege că Taina cea mare, Taina tainelor nu este în văzduh sau pe firmament, nu este în anghelofanii și revelații particulare, ci chiar în fața ei, în ieslea devenită leagăn, în Pruncul Care este și Dumnezeu și Om. Cât despre întâmplările neobișnuite care îi tulbură pe toți ceilalți, n-o pot mira pe aceea care a înțeles o dată pentru totdeauna, din gura Arhanghelului binevestitor, că *la Dumnezeu nimic nu este cu neputință* (Luca 1, 37). De altfel ea este convinsă că Fiului ei totul I se cuvine. Dar nici o clipă nu pierde din vedere ceea ce I se cuvine din partea ei: dragostea desăvârșită de Maică! E rolul pe care Dumnezeu Însuși i l-a încredințat și pe care ea l-a primit cu smerită bucurie atunci când a răspuns Arhanghelului: *Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău!* (Luca 1, 38).

Nimic n-o va putea abate pe Preacurata Maică de

la împlinirea acestui rol. Nu numai la naștere, sau cât a durat pruncia Domnului, ci permanent. O vom reîntâlni în paginile Sfintei Evanghelii peste doisprezece ani, cu aceeași grijă plină de dragoste față de Fiul ei (Luca 2, 41 și urm.) Mai târziu, când Domnul Își desfășoară lucrarea mesianică prin diferitele regiuni ale Țării Sfinte, Maica Sa, deși plină de încredere că Fiul ei poate totul - cum o dovedește întâmplarea din Cana Galileii (Ioan 2, 1 și urm.) - continuă totuși să-I poarte grija și să-L caute ca pe un copil iubit (Matei 12, 46; Marcu 3, 31; Luca 8, 19-20). Este alături de El și în cursul dramaticelor evenimente din Săptămâna cea Mare și, împreună cu ucenicul iubit, este prezentă sub brațele Crucii însângerate de pe Golgota. Iar de acolo Sfânta Evanghelie ne lasă o mărturie despre cât de mult S-a simțit Mântuitorul Fiu al Maicii Sfinte și despre cât de profund a înțeles El dăruirea ei de Maică și că ea este Maică într-un mod prea deplin spre a o putea priva acum, pentru restul viețuirii pe pământ, de atribuțiile foarte concrete pe care le implică această calitate. Pe Cruce fiind, Domnul are grijă să-i dea Maicii un nou fiu. (Ioan 19, 26-27: *Deci Iisus văzând pe mama Sa și pe ucenicul pe care îl iubea stând alături, a zis mamei Sale: Femeie, iată fiul tău! Apoi a zis ucenicului: Iată mama ta! Și din ceasul acela ucenicul a luat-o la sine*). Acest episod este înțeles de obicei unilateral, anume în sensul că Mântuitorul o încredințează pe Maica Sa grijii Apostolului Ioan. Această interpretare însă nu dă seama de cuvintele adresate ucenicului: *Iată mama ta!*. Ucenicul primește într-adevăr o Maică de

care va fi dator să aibă grijă, dar, înainte de aceasta, Maica este cea care primește un fiu, nou obiect al solicitudinii cu care până acum L-a înconjurat pe Mântuitorul lumii.

Chipul Maicii Domnului din icoana evanghelică a Nașterii este pentru noi un luminos exemplu. Ea ne învață, în primul rând, să nu ne mulțumim a rămâne în marginea acestei icoane, printre cei care nu urcă mai sus de nivelul întrebărilor fără de răspuns. Învățăm apoi de la Maica Domnului că integrarea în taina mântuirii începe cu acceptarea plină de credință a minunii coborârii Fiului lui Dumnezeu în chip de Om și se desăvârșește prin împlinirea plină de dăruire a rolului pe care Dumnezeu ni-l atribuie în planul Său. Căci oricât de înaltă și duhovnicească este taina mântuirii noastre, ea cere contribuția noastră de slujire concretă în lume. Atotputernicia Domnului și permanenta Sa prezență și lucrare în viața lumii nu fac nicidecum zadarnică slujirea noastră, ci aceasta este absolut necesară, așa cum necesară a fost slujirea pe care Maica Preacurată a adus-o Fiului ei.

Pe măsura fidelității față de chemarea noastră, a împlinirii rolului încredințat, vom înainta tot mai mult dinspre latura iscoditorilor spre centrul luminos în care se află Maica Domnului și, întrupată în ea, înțelegerea cea mai presus de înțelegere.

CU PRIVIRE LA "FRAȚII" DOMNULUI

Biserica a învățat întotdeauna pururea fecioria Maicii Domnului: fecioară înainte de nașterea Mântuitorului, ea a rămas fecioară și după acest eveniment.

Cu privire la fecioria Maicii Domnului înainte de naștere avem mărturia clară a Sfintei Scripturi: conform lui Isaia, Mesia trebuia să se nască din Fecioară (Is. 7, 14); iar Sfintele Evanghelii de la Matei și de la Luca subliniază faptul că Mântuitorul S-a zămislit în pântecele Fecioarei prin umbrirea Duhului Sfânt (Matei 1, 18-20; Luca 1, 27; 34-35). În ce privește fecioria Maicii Domnului după naștere, ea nu este mărturisită tot atât de direct în Sfânta Scriptură. Ea este o învățătură dintotdeauna a Bisericii, care nu numai că nu este contrazisă, ci, dimpotrivă, este deplin confirmată de datele noutestamentare.

Împotriva acestei ferme învățături tradiționale și, în general, împotriva cuvenitei cinstiri a Maicii Domnului, confesiunile protestante și grupările sectare

derivate din protestantism au crezut că pot aduce ca argumente acele texte din Noul Testament care vorbesc despre "frații" Domnului.

Este adevărat că în mai multe rânduri în Noul Testament se face referire la grupul așa-numiților "frați" ai Domnului. Astfel:

- Matei 12, 46-47: *Și încă vorbind El mulțimilor, iată mama și frații Lui stăteau afară, căutând să vorbească cu El. Cineva I-a zis: Iată mama Ta și frații Tăi stau afară, căutând să-Ți vorbească;*

- Matei 13, 55-56: *Au nu este Acesta fiul teslarului? Au nu se numește mama Lui Maria și frații Lui: Iacov și Iosif și Simon și Iuda? Și surorile Lui au nu sunt toate la noi?*;

- Marcu 3, 31-32: *Și au venit mama Lui și frații Lui și, stând afară au trimis la El ca să-L cheme. Iar mulțimea ședea împrejurul Lui. Și I-au zis unii: Iată mama Ta și frații Tăi și surorile Tale sunt afară. Te caută;*

- Marcu 6, 3: *Au nu este Acesta teslarul, fiul Mariei și fratele lui Iacov și al lui Iosi și al lui Iuda și al Lui Simon? Și nu sunt, oare, surorile Lui aici la noi?*;

- Luca 8, 19-20: *Și au venit la El mama Lui și frații Lui; dar nu puteau să se apropie de El din pricina mulțimii. Și I S-a vestit: Mama Ta și frații Tăi stau afară și voiesc să Te vadă;*

- Ioan 2, 12: *După aceasta S-a coborât în Capernaum, El și mama Sa și frații și ucenicii Săi, și acolo n-au rămas decât puține zile;*

- Ioan 7, 3: *Au zis deci către El frații Lui: Pleacă de aici și du-Te în Iudeea, pentru ca și ucenicii Tăi să vadă lucrurile pe care Tu le faci;*

- Ioan 7, 5: *Pentru că nici frații Lui nu credeau în El;*

- Ioan 7, 10: *Dar după ce frații Săi s-au dus la sărbătoare, atunci S-a suit și El, dar nu pe față, ci pe ascuns;*

- Fapte 1, 14: *Toți aceștia, într-un cuget, stăruiau în rugăciune împreună cu femeile și cu Maria, mama lui Iisus, și cu frații Lui;*

- 1 Cor. 9, 5: *N-avem, oare, dreptul să purtăm cu noi o femeie soră, ca și ceilalți apostoli, ca și frații Domnului, ca și Chefa?*;

- Gal. 1, 19: *Iar pe altul din apostoli n-am văzut, decât numai pe Iacov, fratele Domnului.*

Este vorba, în aceste texte, atât de "frați", patru la număr - Iacov, Iosif, Simon și Iuda (Matei 13, 55; Marcu 6, 3) -, cât și de "surori" (Matei 13, 56; Marcu 6, 3), cărora nu le cunoaștem numărul - erau, desigur, cel puțin două, căci se vorbește de ele la plural - și nici numele. Adversarii învățăturii despre pururea fecioria Maicii Domnului interpretează aceste texte în sensul că așa-numiții "frați" ai lui Iisus ar fi fost fii ai Maicii Domnului și ai dreptului Iosif, care, după evenimentul de la Betleem, ar fi dus o viață obișnuită de familie.

Menționarea "fraților" Domnului nu-i pun însă deloc în încurcătură pe apărătorii credinței ortodoxe. Problema a fost rezolvată de mult, încă din secolul al IV-lea, atunci când, pentru prima dată în istoria Bisericii, un oarecare Helvidius, negând pururea fecioria Maicii Domnului, a invocat "argumentul" redescoperit mult mai târziu de protestanți și de urmașii

lor. Atunci încă, marele biblist care a fost Fericitul Ieronim (+420) a scris un documentat tratat intitulat *Contra Helvidium de perpetua virginitate Mariae* (*Împotriva lui Helvidius, despre pururea fecioria Mariei*), în care analizează și sistematizează datele biblice și tradiționale, răspunzând, cu o argumentație bilic-teologică impecabilă, oricăror obiecțiuni care ar fi putut fi ridicate de adversari. Când, peste puțin timp, un monah roman, Iovinianus, a reafirmat erezia lui Helvidius, Fericitul Ieronim s-a grăbit să apere învățătura tradițională prin scrierea intitulată *Împotriva lui Iovinianus*. De asemenea, Sfântul Ambrozie (+397) a alcătuit o scriere împotriva unor aderenți ai lui Iovinianus. Îndată după aceea, autoritatea bisericească a condamnat oficial rătăcirea celor doi eretici.

Este deosebit de semnificativ faptul că, dintre toți scriitorii creștini anteriori, Helvidius nu putea invoca în sprijinul poziției sale decât glasul lui Tertulian (+c. 220). Într-adevăr, câteva locuri din scrierile lui Tertulian (P.L., II, 835, 945, 989) implică ideea că Iisus ar fi avut frați și surori în sens propriu. Tertulian nu reprezintă însă nicidecum, în această privință, poziția Bisericii din vremea sa. Având în vedere faptul că el a îmbrățișat la un moment dat erezia montanistă, Fericitul Ieronim scrie: "Despre Tertulian nu-i nevoie să spun nimic mai mult decât că el n-a fost un fiu al Bisericii" (*Împotriva lui Helvidius*, P.L., XXIII, 211). Toți ceilalți autori vechi creștini care au abordat problema, de la Hegesip până la marii Părinți din secolele IV-V, au afirmat în mod limpede pururea fecioria Născătoarei de Dumnezeu. În scrierile lor, ea este

numită adesea Fecioara, fără vreun alt calificativ. Poziția unanimă a Bisericii este foarte bine exprimată de Sfântul Epifanie (+403) în cuvintele: "Cine a îndrăznit vreodată să pronunțe numele Mariei și nu i-a alăturat cu hotărâre, dacă a fost întrebat, titlul de Fecioară?" (P.G., XLII, 705). Iar Fericitul Ieronim, apărând doctrina tradițională în tratatele amintite, prezintă negarea acestei doctrine ca ceva rău și dezonorant, ca o abatere flagrantă și gravă de la credința dintotdeauna a Bisericii.

Această credință și-a găsit expresia nu numai în scrierile patristice, ci și, mai ales, în cultul Bisericii, constituit începând cu epoca apostolică, în care Născătoarea de Dumnezeu este mereu și mereu lăudată ca "Pururea Fecioara" (în grecește; *aeiparthenos*).

N-au cunoscut, oare, Sfinții Părinți textele despre "frații" Domnului? Sau au trecut cu bună știință peste datele Sfintei Scripturi, susținând o învățătură falsă? A răspunde afirmativ la aceste întrebări ar însemna să-i coborâm pe marii dascăli ai Bisericii, neîntrecuți cunoscători și interpreți ai Sfintei Scripturi, la nivelul atâtor "amatori" din zilele noastre care deschid Biblia numai la locurile care le convin, evitând tot ce nu se potrivește cu răstălmăcirile lor.

Canonul Sfintei Scripturi n-a fost stabilit nici de ereticii din vechime, nici de rătăciții ultimelor veacuri. El este opera Bisericii. Primind în canonul scripturistic și textele în care sunt menționați "frații" Domnului, Biserica nu înțelege să le evite. Ele n-au cum să-l jeneze pe credinciosul ortodox. Credința tradițională în pururea fecioria Maicii Domnului nu

este contrazisă de aceste texte, deoarece: A) termenul "frate" (respectiv "soră") poate avea și un sens mai larg decât acela de frate de sânge și, B) acest termen are cu siguranță acest sens mai larg în expresia "frații Domnului".

A) Expresia "frații Domnului" *poate* avea un sens mai larg, mai ales în mediul iudaic. În Vechiul Testament termenul "frate" se folosește în mai multe rânduri în loc de "rudenie" (nepot, văr etc.).

Avraam era unchiul lui Lot (Fac. 12, 5: *Și a luat Avram pe Sarai, femeia sa, pe Lot, fiul fratelui său ...*; 14, 12: *Când s-au dus, au luat de asemenea și pe Lot, nepotul lui Avram ...*); totuși, în mai multe rânduri, pentru înrudirea dintre ei se folosește termenul "frate" (în ebraică ah, tradus în *Septuaginta* prin adelfos): *Să nu fie sfadă între mine și tine, ... căci suntem frați* (Fac. 13, 8); *Auzind Avram că fratele său* (ebr. ahio) *a fost luat în robie ...* (Fac. 14, 14); *Și au întors prada luată din Sodoma, au întors și pe Lot, fratele său* (ebr. ahio) ... (Fac. 14, 16).

La fel Laban, unchiul lui Iacov (Fac. 27, 43: *Acum dar, fiul meu, ascultă povața mea și ... fugi la Haran, în Mesopotamia, la fratele meu Laban*; 28, 2: ... *În casa lui Batuel, tatăl mamei tale, și-ți ia femeie de acolo, din fetele lui Laban, fratele mamei tale*; 28, 5: ... *Și așa Isaac i-a dat drumul lui Iacov, iar acesta s-a dus ... la Laban, fiul lui Batuel Arameul și fratele Rebecăi, mama lui Iacov și a lui Isav*; 29, 1: *Iacov s-a dus ... la Laban, fiul lui Batuel Arameul și fratele Rebecăi, mama lui Iacov și a lui Isav*; 29, 10: *Văzând Iacov pe Rahila, fiica lui Laban, fratele mamei sale...*;

29, 13: *Auzind Laban de sosirea lui Iacov, fiul surorii sale ...*), îi zice acestuia: *Au doară îmi vei sluji în dar, pentru că îmi ești frate* (ebr. ahi)?" (Fac. 29, 15). (În toate aceste texte, originalul ebraic are ah, "frate", tradus corect în *Septuaginta* prin adelfos; ținând însă seama de context, ediția sinodală redă termenul prin "rudă", subliniind astfel faptul că termenul "frate" este folosit aici în sens larg).

În Leviticul 10, 4 sunt numiți "frați" verii fiilor lui Aaron: *Atunci a chemat Moise pe Misail și Elțafan, fiii lui Uziel, unchiul lui Aaron și le-a zis: duceți-vă de scoateți pe frații voștri din locașul cel sfânt ...*). Tot în loc de veri este folosit pluralul "frați" în I Paral. 23, 22: *Eleazar însă a murit și n-a avut feciori, ci numai fete și le-au luat de soții fiii lui Chiș, frații (verii) lor.*

Folosirea termenului "frate" cu înțelesul din urmă este perfect inteligibilă dacă ținem seama de faptul că nici ebraica, nici aramaica (limbă vorbită în Țara Sfântă în vremea Mântuitorului) nu posedă un termen corespunzător pentru "văr". Astfel încât, în loc de o locuțiune mai complicată, ca de pildă, "fiul unchiului său" (cf. Fac. 28, 2: *fratele mamei tale*; Fac. 29, 10: *Laban, fratele mamei sale*; Fac. 29, 13: *Iacov, fiul surorii sale*), a fost preferată exprimarea mai simplă, termenul "frate" folosindu-se în mod curent cu sensul mai larg de "rudenie" și în special de "văr".

B) În expresia "frații Domnului", termenul "frate" are în mod sigur acest sens mai larg, deoarece:

1. La Buna-Vestire, Sfânta Fecioară își exprimă clar hotărârea fermă de a rămâne fecioară. *Nu știu de bărbat* (Luca 1, 34) nu poate însemna în acest con-

text, așa cum am mai arătat, decât: "Nu vreau (nu am gând) să știu de bărbat", că intenționa să rămână fecioară și după trecerea perioadei de logodnă (care la evrei dura, de regulă, un an) și luarea ei de către dreptul Iosif.

2. În Sfintele Evanghelii este vorba totdeauna de Iisus, de Maria, mama Lui și de Iosif:

- Matei 2, 11: *și intrând în casă, au văzut pe Prunc împreună cu Maria, mama Lui;*

- Matei 2, 13: *După plecarea magilor, iată îngerul Domnului se arată în vis lui Iosif, zicând: Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și fugi în Egipt;*

- Luca 2, 16: *și, grăbindu-se, au venit și au aflat pe Maria și pe Iosif și pe Prunc, culcat în iesle;*

- Luca 2, 34: *Și i-a binecuvântat Simeon și a zis către Maria, mama Lui. ...;*

- Luca 2, 48: *Și, văzându-L, rămaseră uimiți, iar mama Lui a zis către El: Fiule, de ce ne-ai făcut nouă așa? Iată, tatăl Tău și eu Te-am căutat îngrijorați;*

- Luca 3, 23: *Și Iisus Însuși era ca de treizeci de ani când a început (să propovăduiască), fiind, precum se socotea, fiu al lui Iosif*

Maria este numită "mama lui Iisus", iar Iisus este numit simplu "fiul Mariei" (Marcu 6, 3), expresie care ar fi dat loc la confuzii dacă ea ar fi avut și alți copii. Episodul cu Iisus la templu la doisprezece ani relevă clar că Iisus este singurul copil pe care-L au în grijă Fecioara Maria și dreptul Iosif. (Luca 2, 41-51: *Și părinții Lui, în fiecare an, se duceau de sărbătoarea Paștilor, la Ierusalim. Iar când a fost El de doisprezece ani, s-au suit la Ierusalim după obiceiul sărbătorii. Și*

sfârșindu-se zilele, pe când se întorceau ei, Copilul Iisus a rămas în Ierusalim și părinții Lui nu știau. Și socotind că este în ceata călătorilor de drum, au venit cale de o zi, căutându-L printre rude și printre cunoscuți. Și, negăsindu-L, s-au întors la Ierusalim, căutându-L. Iar după trei zile L-au aflat în templu, șezând în mijlocul învățătorilor, ascultându-i și întrebându-i. Și toți care Îl auzeau se minunau de priceperea și de răspunsurile Lui. Și, văzându-L, rămaseră uimiți, iar mama Lui a zis către el: Fiule, de ce ne-ai făcut nouă așa? Iată, tatăl Tău și eu Te-am căutat îngrijorați. Și El a zis către ei: De ce era să Mă căutați? Oare nu știați că în cele ale Tatălui Meu trebuie să fiu? Dar ei n-au înțeles cuvântul pe care l-a spus lor. Și a coborât cu ei și a venit în Nazaret și le era supus. Iar mama Lui păstra în inima ei toate aceste cuvinte).

3. Mai ales din Ioan 7, 3 și urm. rezultă că așa-numiții "frați" ai lui Iisus sunt mai mari decât El, căci își permit să se pronunțe asupra misiunii Sale, se consideră în drept să-I dea sfaturi. Ei nu puteau fi, deci, fiii Maicii Domnului, căci Iisus este numit "întâiul născut" al ei (Matei 1, 25: *Și fără să fi cunoscut-o pe ea Iosif, Maria a născut pe Fiul său Cel Unul-Născut, Căruia I-a pus numele Iisus*; Luca 2, 7: *Și a născut pe Fiul său, Cel Unul-Născut...*).

4. Niciodată Sfânta Fecioară nu este numită mama altcuiva decât a lui Iisus. "Frații" Domnului nu sunt niciodată numiți "fiii Mariei" și nu aflăm nici cel mai mic indiciu că ar fi numiți sau socotiți astfel.

5. Profund grăitor este episodul de pe Golgota: pe Cruce fiind, Domnul o încredințează pe Maica Sa

ucenicului iubit (Ioan 19, 26: *Deci Iisus, văzând pe mama Sa și pe ucenicul pe care îl iubea stând alături, a zis mamei Sale: Femeie, iată fiul tău!*), care nu-i era rudă, lucru de neconceput dacă ea ar fi avut alți copii, avându-se în vedere mai ales solidaritatea familiei la vechii iudei.

6. Așa precum dreptul Iosif este numit "tatăl" lui Iisus (Luca 2, 48: *Iată, tatăl Tău și eu Te-am căutat*), deși nu era de fapt, tot astfel puteau fi numiți "frați" ai Domnului unii care nu erau frați ai Săi în sens propriu.

Fericitul Ieronim rezumă foarte bine situația în cuvintele: "Credem că Dumnezeu s-a născut dintr-o Fecioară, căci așa citim (în Evanghelie, *n.n*); nu credem că Maria a cunoscut bărbat după naștere (a lui Iisus *n.n.*), deoarece nicăieri nu citim acest lucru" (*Împotriva lui Helvidius*, P.L.,XXIII, 213).

Cine erau atunci cei numiți în Noul Testament "frații" Domnului?

La această întrebare, epoca patristică a cunoscut două răspunsuri:

1. În două vechi scrieri apocrife, *Evanghelia lui Petru* (după informația dată de Origen, căci din această scriere ni s-a păstrat numai un fragment) și *Protoevanghelia lui Iacov* (9, 2; 17,1 ediția germană a lui Hennecke-Schneemelcher, vol.I, Tübingen, 1968, p.283 și 286), dreptul Iosif este prezentat ca fiind, în momentul logodnei sale cu Sfânta Fecioară, un văduv cu câțiva copii. Această idee a fost preluată de Origen (+254), care afirmă că "frații" Domnului sunt fiii lui Iosif dintr-o căsătorie anterioară, deci frați

vitregi ai lui Iisus (vezi Origen, *Scrieri alese*, Partea a II-a, trad. de Pr. Prof. T. Bodogae, Pr. Prof. N. Neaga și Zorica Lațcu, în col. "Părinți și scriitori bisericești", 7, București, 1982, p.42,49). Sfântul Ilarie (+366), Sfântul Epifanie (+403), Sfântul Chiril al Alexandriei (+444) ș.a. vor urma această părere, preluată mai târziu de sinaxare și de cazanii.

Această soluție a problemei este însă contrazisă de faptul că mama "fraților" Domnului, Maria lui Cleopa trăia, fiind una dintre mironosițe:

- Matei 27, 56: *Maria, mama lui Iacov și a lui Iosi*;
- Marcu 15, 40: *între ele: Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacov cel Mic și a lui Iosi, și Salomea; Marcu*
- Marcu 15, 47: *Iar Maria Magdalena și Maria, mama lui Iosi, priveau unde L-au pus*;
- Marcu 16, 1: *Și după ce a trecut ziua sâmbetei, Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacov, și Salomea au cumpărat miresme, ca să vină să-L ungă*;
- Luca 24, 10: *Iar ele erau: Maria Magdalena și Ioana și Maria lui Iacov*;
- Ioan 19, 25: *Și stăteau lângă crucea lui Iisus, mama Lui și sora mamei Lui, Maria lui Cleopa*.

2. Al doilea răspuns are în favoarea sa, pe lângă datele din Sfintele Evanghelii, o importantă informație reținută de episcopul palestinian Hegesip (+c.180) care a scris o istorie a Bisericii primare în a doua parte a secolului al II-lea (fragmente din această scriere s-au păstrat în opera lui Eusebiu al Cezareii). El ne spune că "frații" Domnului erau veri ai lui Iisus. Pe aceeași linie, unii dintre marii Părinți ai Bisericii ca Sfântul Ioan Hrisostom (+407), Fericitul Ieronim

(+420) și Fericitul Augustin (+430) vor afirma că "frații" Domnului sunt de fapt veri ai Săi pe linie maternă, fiind fii ai lui Cleopa și ai soției sale Maria.

Într-adevăr, pentru a o deosebi pe soția lui Cleopa de Maria Magdalena, Sfinții Evangheliști o identifică prin menționarea unora dintre fiii ei: Maria, mama lui Iacov și a lui Iosi (Matei 27, 56); Maria, mama lui Iacov cel Mic și a lui Iosi (Iosif)(Marcu 15, 40); Maria, mama lui Iosi (Marcu 15, 47); Maria, mama lui Iacov (Marcu 16, 1). Iacov și Iosif (sau Iosi) sunt primii doi dintre cei patru "frați" ai Domnului. Pentru identificarea acestei mironosițe (Sfântul Matei îi zice simplu și "cealaltă Marie", 28, 1), nu era nevoie să fie înșiruiți toți fiii ei; era destulă menționarea unuia sau a doi dintre ei, "frații" Domnului fiind bine cunoscuți de întreaga creștinătate a epocii primare (Iacov a fost primul episcop al Ierusalimului, între anii 44 - 62).

Pe de altă parte, în Evanghelia de la Ioan (19, 25) Maria lui Cleopa este prezentată drept *sora mamei Lui* (a lui Iisus). Cum este cu neputință ca două surori să fi avut același nume, Maria, și deoarece tradiția veche a Bisericii o prezintă pe Sfânta Fecioară drept unica odraslă a Sfinților Părinți Ioachim și Ana, înseamnă că Maria lui Cleopa n-a fost soră a Maicii Domnului în sens propriu. Ea a putut fi sau verișoara Sfintei Fecioare (cum a susținut Fericitul Ieronim), sau cumnata ei (dreptul Iosif fiind fratele ei sau al lui Cleopa). În primul caz "frații" Domnului erau veri secundari ai lui Iisus pe linie maternă, iar în al doilea caz erau veri primari ai Săi pe linie paternă. A doua interpretare, favorizată de unii exegeți

recenți, concordă cu informația din Hegesip, după care "frații" Domnului sunt veri ai lui Iisus pe linie paternă. De altfel, termenul "soră" putea fi folosit foarte bine atât pentru "verișoară", cât și pentru "cumnată".

În orice caz, ceea ce se poate afirma cu toată certitudinea este că "frații" Domnului nu erau fiii Maicii Domnului, ci fii ai Mariei lui Cleopa, ea însăși rudă a Sfintei Fecioare.

În concluzie, cercetarea istorică și exegetic-teologică, efectuată cu seriozitate și deplină onestitate, nu poate decât să confirme tradiția fermă și neîntreruptă a Sfintei Biserici despre pururea fecioria Maicii Domnului.

În legătură cu cei care atacă această învățătură a Bisericii, Fericitul Ieronim citează cazul acelui efesean din vechime care, știind că nu este în stare să-și câștige notorietatea prin vreo realizare pozitivă, a dat foc vestitului templu al Dianei din Efes, ca prin această faptă reprobabilă să-și înscrie numele în istorie. Unii ca aceștia ar trebui mai degrabă să-și folosească timpul și talentele spre a împlini cât mai bine profeția Sfintei Fecioare Maria: *Iată, de acum mă vor ferici toate neamurile* (Luca 1, 48).

MAICA VIEȚII

Pe Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu o cinstim ca pe "Maica Vieții". Adeseori în cântările noastre bisericești i se dă acest titlu. "Mutatu-te-ai la viață, ceea ce ești Maica Vieții" - afirmă, de pildă, troparul Adormirii Maicii Domnului.

O numim astfel pe Preacurata Fecioară deoarece Cel pe Care L-a născut ea este Viața cea adevărată și izvorul vieții. Despre Domnul Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat din Sfânta Fecioară Maria, citim în Evanghelia de la Ioan (1, 4): *Întru El era viață și viața era lumina oamenilor.* Domnul Însuși zice despre Sine că El este *Calea, Adevărul și Viața* (Ioan 14, 6) sau *învierea și viața* (11, 25). El este Cel ce S-a făcut, ca *Adam cel de pe urmă, ... cu Duh dătător de viață* (I Cor.15, 45) și din El curg *râuri de apă vie* (Ioan 7, 38), din care credincioșii primesc viața cea adevărată, viața cerească și veșnică.

Ca Născătoare de Dumnezeu, Sfânta Fecioară Maria este "Maica Vieții". Alegerea și cinstirea ei sunt

fără asemănare. Fiul lui Dumnezeu și-a luat firea omenească din ființa Maicii Domnului. Și a fost nevoie de acel "fie" al Fecioarei din Nazaretul Galileii (Luca 1, 38) pentru ca Fiul lui Dumnezeu să se coboare la noi spre a ne mântui.

Credincioșii primesc viața cea adevărată prin împărtășirea din darurile umanității celei îndumnezeite a lui Iisus Hristos. Maica Domnului a dobândit însă participarea cea mai înaltă și cea mai deplină la umanitatea lui Hristos, o participare care nu se reduce la planul vieții fizice, ci îl include și pe cel al harului, căci de aceea o și numește Scriptura *cea plină de Har* (Luca 1, 28).

Astfel, Fecioara Maria este "Maica Vieții" în primul rând ca Maică a lui Hristos.

Dar ea este "Maica Vieții" și ca Noua Evă, care stă la începutul unei noi umanități, care restaurează condiția femeii și în special a mamei. Însuși numele de Eva al primei femei înseamnă "viață". Citim în Facere 3, 20: *Și a pus Adam femeii sale numele Eva, adică viață, pentru că ea era să fie mama tuturor celor vii.* Eva trebuia să fie Maica vieții. Ea însă a căzut în păcat și a adus pentru ea și pentru toți urmașii ei pedeapsa morții sufletești și trupești. Ea a născut într-adevăr fii și este maică a întregului neam omenesc, dar a născut fii spre moarte, datorită căderii în păcat. În planul Său de mântuire, Dumnezeu a rânduit ca o Nouă Evă să fie Maica Vieții. Iar această Nouă Evă este Sfânta Fecioară Maria.

Într-adevăr, Mântuitorul Însuși ne arată că Sfânta Fecioară este nu numai Maica Sa după trup, ci

"femeia" noii creații. Adam cel dintâi o numește "femeie" pe cea pe care Dumnezeu i-a creat-o din coastă spre a deveni maică a neamului omenesc: *Și a zis Adam: Iată, aceasta-i os din oasele mele și carne din carnea mea; ea se va numi femeie* (Fac. 2, 23). "Adam Cel de pe urmă", adică Hristos, Omul eshatologic, poate spune același lucru despre Sfânta Fecioară Maria, cu care are în comun "oasele" și "carnea", ca Unul ce Și-a luat trup în pântecele ei. De aceea, în momentele hotărâtoare ale lucrării Sale de mântuire, Domnul i se adresează Maicii Sale cu apelativul "femeie": *Ce ne privește pe Mine și pe tine femeie?* - îi zice El la Cana Galileii (Ioan 2, 4), unde, prefăcând apa în vin și făcând astfel începutul minunilor (semnelor) Sale (Ioan 2, 11), Iisus Își dezvăluie deja misiunea de a preface creația veche, de a transforma "apa" lumii celei vechi în "vinul cel bun" al Împărăției lui Dumnezeu. Și imediat înainte de a putea zice: *Săvârșitu-s-a* (Ioan 19, 30), deci imediat înainte de a-Și fi încheiat lucrarea de mântuire a lumii, Domnul folosește încă o dată acest mod de adresare către Maica Sa: *Deci Iisus văzând pe mama Sa și pe ucenicul pe care îl iubea stând alături, a zis mamei Sale: Femeie, iată fiul tău! Apoi a zis ucenicului: Iată mama ta!* (Ioan 19, 26-27). Prin aceste cuvinte, Mântuitorul o face pe Maica Sa Maică a tuturor "ucenicilor iubiți" ai Săi, adică Maică a tuturor credincioșilor, Maică a Bisericii. De aceea, după Înălțarea Fiului ei la cer, locul său este în mijlocul Bisericii (Fapte 1, 14: *Toți aceștia, într-un cuget, stăruiau în rugăciune împreună cu femeile și cu Maria, mama lui Iisus și cu frații Lui*).

Nu este nicidecum lipsit de semnificație faptul că Iisus o numește pe Maica Sa "femeie" numai în aceste două împrejurări, la începutul și la sfârșitul activității Sale mesianice. Prin aceasta, El evidențiază rolul ei unic în cadrul noii creații, calitatea ei de Nouă Evă și de Maică a Vieții celei adevărate. Amândouă aceste adresări ale Mântuitorului către Miaca Sa ne sunt redate de Sfântul Evanghelist Ioan. Același Sfânt Evanghelist va releva în modul cel mai clar chemarea Fecioarei Maria ca Nouă Evă într-o altă scriere a sa, anume *Apocalipsa* (cap. 12). Într-adevăr, imaginea cu femeia care naște și cu balaurul care caută să-i piardă copilul constituie o aluzie cum nu se poate mai clară la cele întâmplate între prima femeie și șarpele-diavol în Eden. Textul ține de altfel să precizeze că acest balaur nu este altul decât *șarpele cel de demult, care se cheamă diavol și satana* (Apocalipsa 12, 9), adică ispititorul primilor oameni. Iar în femeia înveșmântată cu soarele, cu luna sub picioare și cu o cunună din douăsprezece stele pe cap trebuie să vedem și o reprezentare a Maicii Domnului care, ca Noua Evă, se confruntă și ea cu "șarpele cel de demult", dar, spre deosebire de prima femeie, nu se lasă să cadă pradă acestuia, nici pe ea, nici pe cel născut din ea.

Așadar, adresându-i-se cu apelativul "femeie", în cele două împrejurări amintite, Iisus Hristos nu are în vedere nicidecum vreo diminuare a rolului Maicii Domnului. Dimpotrivă, prin acest apelativ El o califică drept Noua Evă, drept Maică a tuturor celor cu adevărat vii, drept Maică a celor care cred în El și

primesc dumnezeiasca Sa viaţă.

*

Ca "Maică a Vieţii", Sfânta Fecioară este şi modelul desăvârşit pentru toate mamele, de pretutindeni şi de totdeauna. Femeile creştine nu sunt şi nu trebuie să fie simple "fiice ale Evei"; chemarea lor este de a se sili să devină fiice ale Maicii Domnului, atât prin împărtăşirea de darurile Fiului ei, Iisus Hristos, cât şi prin imitarea virtuţilor ei.

Suntem o ţară creştină, cel puţin cu numele, o ţară în care practic toate femeile sunt botezate. Dar câte dintre ele se şi silesc să se asemene Maicii Domnului? Cu mare durere constatăm că destule femei, în loc să-şi facă un ideal din a urma modelul "Maicii Vieţii", devin cu cea mai mare uşurinţă ucigaşe ale propriilor lor copii, devin "maici ale morţii".

*

Ce a făcut Sfânta Fecioară Maria când Arhanghelul i-a binevestit zămislirea lui Hristos în pântecele ei? A refuzat ea chemarea la conlucrarea cu Dumnezeu? A pus ea înainte greutăţile inerente unei astfel de misiuni? Situaţia ei era cu atât mai grea cu cât era fecioară, necăsătorită, iar a fi însărcinată şi a naşte în aceste condiţii implica înfruntarea unor greutăţi şi riscuri de neimaginat pentru oamenii zilelor noastre. Înţelegând însă că aceasta este voia lui Dumnezeu, Sfânta Fecioară n-a răspuns altceva decât: *Iată roaba Domnului! Fie mie după cuvântul tău!* (Luca 1, 38).

Trebuie să înţelegem că aceeaşi voie a lui Dumnezeu se manifestă la zămislirea oricărui copil. Nici o

zămislire şi nici o naştere nu se face numai prin voia oamenilor. Orice copil este un dar de la Dumnezeu. Eva, când l-a născut pe primul ei copil, a exclamat: *Am dobândit om de la Dumnezeu* (Fac. 4, 1). La fel Lia, soţia lui Iacov, rămânând însărcinată pentru a cincea oară, zice: *Mi-a dat răsplată Dumnezeu* (Fac. 30, 18). Tot ea, rămânând iarăşi însărcinată, exclamă: *Dar minunat mi-a dăruit Dumnezeu în timpul de acum* (Fac. 30, 20). La fel se exprimă Rahila: *Dumnezeu mi-a făcut dreptate, a auzit glasul meu şi mi-a dat fiu* (Fac. 30, 6) şi: *Ridicat-a Dumnezeu ocara de la mine* (Fac. 30, 23). Într-adevăr, pentru oamenii Bibliei, a nu avea copii constituia o ocară şi o pedeapsă dumnezeiască (cf. I Regi 1, 5: *aceasta nu avea copii ... căci Domnul închisese pântecele ei;* Luca 1, 25: *Că aşa mi-a făcut mie Domnul în zilele în care a socotit să ridice dintre oameni ocara mea*). Dumnezeu este Cel ce *închide pântecele* (I Regi 1, 5; Fac.16, 2). Iar naşterea de prunci este un dar al Lui. Astfel, de pildă, despre Rut se zice că *Domnul i-a dat ei sarcină* (Rut 4, 13). Iar lui Avraam Dumnezeu îi anunţă naşterea lui Isaac ca pe o mare binecuvântare, zicând despre Sarra, soţia lui: *Şi o voi binecuvânta şi-ţi voi da din ea un fiu* (Fac. 17, 16).

Concepţia biblică despre binecuvântarea pe care o reprezintă copiii este exprimată cum nu se poate mai bine în Psalmi. Astfel, în Psalmul 127, la loc de frunte între binecuvântările dumnezeieşti primite de *cei ce se tem de Domnul* (v.1) găsim: *Femeia ta ca o vie roditoare în laturile casei tale; fiii tăi ca nişte vlăstare tinere de măslin, împrejurul mesei tale* (v.3).

Iar Psalmul 126 afirmă în mod direct și clar: *Iată, fiii sunt moștenire de la Domnul, răsplată rodul pântecelui. Precum sunt săgețile în mâna celui viteaz, așa sunt copiii părinților tineri. Fericit este omul care-și va umple casa de copii* (v. 3-5).

Primirea copiilor ca pe o binecuvântare se leagă de încrederea desăvârșită în Providența dumnezeiască. Același Psalm 126 afirmă cum nu se poate mai limpede acest lucru: *De n-ar zidi Domnul casa, în zadar s-ar osteni cei ce o zidesc; de n-ar păzi Domnul cetatea, în zadar ar priveghea cel ce o păzește. În zadar vă sculați dis-de-dimineață, în zadar vă culcați târziu, voi care mâncați pâinea durerii, dacă nu v-ar da Domnul somn, iubiți ai Săi* (v.1-2). Și, de fapt, cei mai mulți dintre cei care cad astăzi în groaznicul păcat al uciderii pruncilor în pântece își justifică atitudinea spunând că practic le-ar fi imposibil să crească copiii cărora le taie viața din rădăcină. Aceasta nu dovedește nimic altceva decât lipsa totală de încredere în purtarea de grijă a lui Dumnezeu pentru făpturile Sale. Porunca Mântuitorului Hristos este să nu ne îngrijim noi de cele ce Și le-a luat în grijă Dumnezeu Însuși: *Nu vă îngrijiți pentru viața voastră ce veți mânca, nici pentru trupul vostru, cu ce vă veți îmbrăca; au nu este viața mai mult decât hrana și trupul decât îmbrăcămintea?* (Matei 6, 25). Și adaugă niște exemplificări cum nu se poate mai grăitoare despre purtarea de grijă a lui Dumnezeu pentru făpturile Sale: *Priviți la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în jitnițe, și Tatăl vostru cel ceresc le hrănește. Oare nu sunteți voi mult mai presus decât*

ele? ... Iar de îmbrăcăminte de ce vă îngrijiți? Luați seama la crinii câmpului cum cresc: nu se ostenesc, nici nu torc. Și vă spun vouă că nici Solomon, în toată mărirea lui, nu s-a îmbrăcat ca unul dintre aceștia (Matei 6, 26-29). De unde concluzia: *Iar dacă iarba câmpului, care astăzi este și mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu astfel o îmbracă, oare nu cu mult mai mult pe voi, puțin credincioșilor* (v.30).

Bineînțeles că, dincolo de orice justificări, păcatul uciderii pruncilor este urmare a multor altor păcate, a înrobirii față de patimile și poftele animalice, a încercării de a reduce cât mai mult cu putință întreaga viață la o existență a plăcerii, a refuzului de a trăi pentru alții, fie ei cât de apropiați. Pe scurt, calea aleasă de acești oameni este calea unei existențe ratate în ceea ce are ea mai frumos și mai înalt, a unei existențe reduse la viața trupească și pământească, redusă la simpla viață biologică.

Prima treaptă a credinței, stadiul ei cel mai elementar este încrederea în Dumnezeu și în cuvântul Său. Cum ai putea zice că ești credincios, dacă nu crezi ce-ți spune Dumnezeu, dacă adică nu-L crezi pe Dumnezeu pe cuvânt? Cum te poți socoti credincios dacă, în timp ce Dumnezeu îți spune că fiii sunt o binecuvântare de la El, tu îi refuzi ca pe un blestem? Nu înseamnă oare aceasta a preface adevărul lui Dumnezeu în minciună? Cum te poți numi creștin dacă prin atitudinea ta practică nu-L recunoști pe Dumnezeu ca Tată al tău? Căci Dumnezeu se numește Tatăl nostru tocmai în înțelesul purtării Sale de grijă față de noi, dacă ne lăsăm în voia Sa. Și nu

e lipsit de semnificație faptul că în cuvântul citat mai sus al Mântuitorului despre Providența dumnezeiască. El ne vorbește mereu de Dumnezeu ca de Tatăl nostru (Matei 6, 26. 6,32).

Soții și mame creștine! Faceți-vă următoare ale "Maicii Vieții", primind cu deplină încredere și cu cea mai adâncă mulțumire și recunoștință darul dumnezeiesc al pruncilor. *Lăsați copiii și nu-i opriți să vină la Mine* - zice Mântuitorul (Matei 19, 14). Lăsați mai întâi copiii să vină la lumina existenței și nu-i opriți în nici un chip! Iar o dată născuți, împărtășiți-i și de lumina vieții celei nemuritoare, prin nașterea din nou a dumnezeiescului Botez și prin atenta supraveghere și îngrijire a creșterii lor duhovnicești, prin primirea harului Sfintelor Taine ale Bisericii și prin continua sporire a vieții lor de credință și fapte bune!

Femeia - zice Sfântul Apostol Pavel - *se va mântui prin naștere de fii, dacă stăruiește, cu deplină înțelepciune, în credință, în iubire și în sfințenie* (I Tim. 2,15). Femei creștine, nu refuzați acest mijloc atât de înalt și atât de sigur al mântuirii voastre! Căci ce poate fi mai scump și mai de dorit decât răsplata mamelor care nasc și cresc prunci pentru Împărăția lui Dumnezeu?

"PENTRU RUGĂCIUNILE PREACURATEI MAICII SALE"

"Întru adormire lumea nu ai părăsit", îi cântăm Maicii Domnului în troparul de la sărbătoarea Adormirii din 15 august. Iar laitmotivul celor 12 icoase ale Maicii Domnului îl constituie cuvintele: Bucură-te, ceea ce ești plină de har, care întru Adormirea ta nu ne lași pe noi!. Mărturisim astfel prezența spirituală a Maicii Domnului în lume, purtarea ei de grijă față de oameni, mijlocirea ei în rugăciune pentru binele și pentru mântuirea lor. Pe scurt, o mărturisim pe Maica Domnului și ca Maică a noastră, plină de grijă și de dragoste, izvor nesecat de milostivire pentru toți cei necăjiți și împovărați.

Acest rol al Maicii Domnului, de mijlocitoare, se manifestă încă din zilele binecuvântate ale existenței ei pământești, alături de Fiul ei cel Preaiubit. Puținele texte evanghelice care ne vorbesc despre Maica Domnului - mai ales așa-numitele "Evanghelii ale copilăriei", din Matei 1-2 și Luca 1-2 - ne spun totuși

foarte mult despre Născătoarea de Dumnezeu. Astfel, ele evidențiază neasemănata ei curăție, credința ei adâncă, ascultarea desăvârșită față de Dumnezeu și hotărârea de a-I împlini voia, înțelepciunea ei duhovnicească etc.; totodată, ele înfățișează alegerea ei unică de către Dumnezeu și calitățile cu totul deosebite legate de această alegere: pururea fecioară, plină de har, binecuvântată între femei, Maică a Domnului. Sfântul Evanghelist Ioan este însă singurul care ne-o prezintă pe Sfânta Fecioară într-o postură inedită: aceea de mijlocitoare în rugăciune către Fiul ei. Este vorba de episodul din Cana Galileii, unde Iisus a făcut *începutul minunilor* Sale și *Și-a arătat mărirea Sa* în urma intervenției pline de solicitudine a Maicii Sale (Ioan 2, 1-11: *Și a treia zi s-a făcut nuntă în Cana Galileii și era și mama lui Iisus acolo. Și a fost chemat și Iisus și ucenicii Săi la nuntă. Și sfârșindu-se vinul, a zis mama lui Iisus către El: nu mai au vin. A zis ei Iisus: Ce ne privește pe Mine și pe tine, Femeie? Încă n-a venit ceasul Meu. Mama Lui a zis celor ce slujeau: Faceți orice vă va spune. Și erau acolo șase vase de piatră, puse pentru curățirea iudeilor, care luau câte două sau trei vedre. Zis-a lor Iisus: Umpleți vasele cu apă. Și le-au umplut până sus. Și le-a zis: Scoateți acum și aduceți nunului. Iar ei i-au adus. Și când nunul a gustat apa care se făcuse vin și nu știa de unde este, ci numai slujitorii care scoseseră apa știau, a chemat nunul pe mire și i-a zis: Orice om pune întâi vinul cel bun și, când se amețesc, pune pe cel mai slab. Dar tu ai ținut vinul cel bun până acum. Acest început al minunilor l-a făcut Iisus în Cana Galileii și*

Și-a arătat slava Sa; și ucenicii Săi au crezut în El).

Relatarea minunii din Cana Galileii poate fi socotită drept un frontispiciu al Evangheliei de la Ioan, căci ea rezumă oarecum atitudinea Mântuitorului Hristos față de oameni, așa cum va fi ilustrată această atitudine pe întreg parcursul neîntrecutei scrieri apostolice: El Își asumă necazurile omenești și biruie orice dificultate, îmbogățind pentru ei lucrurile din jur, dându-le consistență și sens. Or, de pe acest frontispiciu nu lipsește chipul luminos al Maicii Domnului.

Cât de grăitor este acest episod evanghelic! Cât de multe ne spune el despre ce a fost viața pământească a Domnului în anii copilăriei, ai adolescenței și ai tinereții Sale, în familia Sa și mai ales alături de Maica Sa Preacurată! Faptul este cu atât mai important, cu cât acești ani sunt pentru noi atât de "tăcuți"; în afară de momentul suirii la templu la doisprezece ani (Luca 2, 41-52), Sfintele Evanghelii nu ne spun nimic despre perioada de circa treizeci de ani dintre nașterea Domnului și începutul activității Sale publice. Episodul de la Cana Galileii suplinește însă mult din acestă tăcere. Încrederea liniștită și desăvârșită a Maicii Domnului în Fiul ei este cum nu se poate mai grăitoare asupra a ceea ce a fost El până atunci pentru cei din jur.

Când intuiește încurcătura jenantă în care se află cei ce-i invitaseră la nuntă, Sfânta Fecioară Maria pur și simplu Îl informează pe Mântuitorul: *Nu mai au vin* (Ioan 2, 3). Știa, în primul rând, din lunga sa experiență de viață alături de Fiul ei, că Acesta nu

poate rămâne indiferent la necazul cuiva, că este oricând gata să-Și asume durerile și necazurile tuturor. Mai știa apoi, cu aceeași absolută certitudine, că El găsește soluții oricărei probleme, că poate găsi o ieșire până și din impasul atât de neașteptat în care se află gazdele lor. De aceea, deși Domnul răspunde că problema nu este a Sa și a Maicii Sale (v. 4), fără a aștepta vreun alt cuvânt din gura Lui - vreun "totuși, să vedem ce se poate face" - zice slujitorilor: *Faceți orice vă va spune* (Iisus) (v. 5). Maica Domnului dovedește cu acest prilej o cunoaștere adâncă a tainei Fiului ei, o încredere absolută în bunătatea Sa, în compasiunea Sa, față de suferințele altora, ca și în puterea Sa dumnezeiască. Iar încrederea ei nu va fi dezmințită! Domnul va săvârși minunea prefacerii în *vinul cel bun* (v. 10) a apei din cele șase vase de piatră, transformând lipsa în belșug și împlinind astfel bucuria acelei nunți care L-a avut oaspete de cinste.

În atitudinea Maicii Domnului vorbește experiența ei de treizeci de ani. Câte necazuri și dureri va fi alinat glasul blând al lui Iisus și mâna Lui bătătorită de muncă grea în acești treizeci de ani, chiar dacă manifestările Sale de până atunci nu sunt calificate drept "minuni", început al "minunilor" fiind prefacerea apei în vin la Cana Galileii. Ni-L închipuim - cu deplin temei - pe Copilul Iisus asumându-Și cu întreaga-I ființă și în toată imensitate lor micile tragedii ale prietenilor de joacă din Nazaret, sau spălând și legând, cu lacrimi în ochi și cu mâini a căror atingere era totdeauna o dulce mângâiere, micile lor răni. De pe acum și neîncetat Mântuitorul lumii nu putea

fi altfel decât "Cel ce șterge lacrimile de la toată fața". De câte ori Maica Domnului nu va fi simțit ea însăși compasiunea Sa, nu va fi primit alinare de la fața, mâinile și cuvintele Sale! Prin tot ceea ce era și făcea Iisus se manifesta adevărata religiozitate, cea a faptei de iubire. Din aceeași experiență a conviețuirii cu Mântuitorul a desprins și Sfântul Iacob, cel numit "fratele Domnului" - fiu al Mariei lui Cleopa (Marcu 15, 40; 16, 1), care era de fapt, cum am mai arătat, văr al Domnului - învățătura pe care ne-o transmite solemn în Epistola sa sobornicească atunci când zice: *Cucernicia curată și neîntinată înaintea lui Dumnezeu și Tatăl, aceasta este: să cercetăm pe orfani și pe văduve în necazurile lor și să ne păzim pe noi fără de pată din partea lumii* (Iac. 1, 27).

În Cana, Maica Domnului se poartă față de Fiul ei cu încrederea neclintită ce s-a deprins s-o aibă în El; apelează instinctiv la El, sigură că El vrea și poate să prefacă necazul în bucurie. Putem spune că în persoana Maicii Domnului, înainte de oricine altcineva, se manifestă cea dintâi virtute creștină, credința în Mântuitorul Hristos. O credință întemeiată pe cuvintele profetice rostite la nașterea Fiului și pe care ea le-a păstrat cu sfințenie în inimă (Luca 2, 19; 2, 51), dar confirmată după aceea prin viața de zi cu zi a Mântuitorului. Ea, cea dintâi, a crezut în El și prin credința ei vor ajunge și alții la credință. Într-adevăr, Evanghelistul Ioan zice că, săvârșind Mântuitorul această primă minune în urma mijlocirii Maicii Sale, *au crezut într-Însul ucenicii Săi* (Ioan 2, 11). Cei ce vor fi pietrele de temelie ale credinței creștine (Ef. 2, 20:

Zidiți fiind pe temelia apostolilor și a proorocilor, piatra cea din capul unghiului fiind Însuși Iisus Hristos; cf. Apoc. 21, 14: *Iar zidul cetății avea douăsprezece pietre de temelie și în ele doisprezece apostoli ai Mielului*) au ei înșiși o piatră de temelie, anume pe Sfânta Fecioară Maria și credința ei în Fiul și Dumnezeul ei.

Am relevat, din episodul de la Cana, compasiunea Mântuitorului pentru oameni. Compasiunea Sa este însă și a Maicii Preacurate. Ea nu poate rămâne indiferentă față de situația neplăcută în care se află gazdele lor din Cana. Ea își asumă tulburarea lor. Putem spune, deci, că Maica și Fiul se aseamănă. Astfel încât episodul de la Cana Galileii este adânc grăitor nu numai cu privire la anii "tăcuți" ai lui Iisus, ci și cu privire la Maica Sa, înfățișându-ne-o suferind pentru durerile altora și rugându-se Fiului ei pentru alinarea lor. Dacă Mântuitorul n-a fost atunci la prima manifestare a bunătății Sale nemărginite față de oameni, cu siguranță că nici Maica Sa n-a fost la prima mijlocire pe lângă Fiul ei. Și, în orice caz, n-a fost ultima!

De atunci și până astăzi și cât va fi lumea, Maica Domnului este rugătoare pentru întreaga omenire și mai ales pentru cei aflați în necazuri și în suferințe. Plecată din lume "în cetatea cea frumoasă și cu totul luminată", alături de Fiul ei cel Preaiubit și "înconjurată și fericită de toți locuitorii cerurilor", cum se spune în Acatistul Adormirii ei, Maica Domnului rămâne neîncetat "solitoarea către Dumnezeu pentru tot neamul creștinesc" și "dătătoarea tuturor bunătăților". Arhanghelul a numit-o *plină de har*; din

această plinătate ea revarsă neîncetat daruri binecuvântate asupra lumii. De aceea, adevărații credincioși cântă plini de bucurie minunile Maicii Domnului; ei cântă minunile dragostei acestei Mame unice și binecuvântate care, prin Fiul ei dumnezeiesc ne-a primit și ne primește și pe noi ca fii.

La nunta din Cana a fost chemat nu numai Mântuitorul, ci și Maica Sa. Iar minunea de acolo a săvârșit-o Iisus prin Maica Sa. Învățăm din aceasta că nu se cuvine a-L despărți pe Mântuitorul de Maica Sa, a-L chema pe El și a o respinge pe Maica Sa. Pregătindu-ne și noi pentru participarea la strălucita bucurie a nunții celei cerești și veșnice, să-I aducem în inimile și în casele noastre pe Iisus Hristos și pe Maica Sa, ca Domnul cel preamărit, prin rugăciunile Preacuratei Fecioare, să prefacă și pentru noi apa cea sărată a acestei vieți în vinul împărtășirii "celei mai cu adevărat" în Împărăția Sa.

"BUZELE TALE AU ATINS BUZELE LUI DUMNEZEU"

"Cu adevărat, tu ești mai aleasă decât toată făptura, căci numai din tine Creatorul S-a împărtășit de pârga naturii noastre omenești. Trupul Său a fost făcut din trupul tău, sângele Său, din sângele tău; Dumnezeu S-a hrănit din laptele tău și buzele tale au atins buzele lui Dumnezeu."

Am citat dintr-o omilie a Sfântului Ioan Damaschinul rostită la începutul veacului al VIII-lea lângă scăldătoarea Vitezda din Ierusalim, pe locul unde tradiția așază casa sfinților Ioachim și Ana, fericiții părinți ai Maicii Domnului. Marele teolog și Sfânt Părinte Bisericesc, fascinat de personalitatea și de alegerea Preasfintei Fecioare, de rolul ei în iconomia mântuirii, ieșea din peștera pustniciei sale de la Mănăstirea Sfântul Sava din pustia Iudeii, suindu-se la Ierusalim cu deosebire în sărbătorile Maicii Domnului, pentru a aduce laudă și cinstire Preacuratei Născătoare de Dumnezeu. Pentru el, ca și pentru Biserica Ortodoxă de totdeauna, sărbătorile Maicii Domnului constituiau momente de deosebită înălțare sufletească, prilejuri de a adânci înțelegerea tainei mântuirii noastre prin Fiul lui Dumnezeu întrupat.

Patru mari sărbători (praznice) din cursul anului bisericesc sunt închinate Preasfintei Fecioare: Nașterea Maicii Domnului, Intrarea în Biserică a Maicii Domnului, Buna-Vestire și Adormirea Maicii Domnului.

Sfânta Fecioară Maria se bucură în cultul ortodox de o cinstire deosebită, de o supracinstire, adică de o cinstire care întrece pe a tuturor sfinților. Sfânta Fecioară este așezată în vârful piramidei creaturii, este cea mai înaltă din toată făptura văzută și nevăzută, pentru că ea nu numai că este mai slăvită decât toți oamenii, ci este "mai cinstită decât Heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât Serafimii".

Temeiul acestei cinstiri aparte a Maicii Domnului stă deopotrivă în faptul obiectiv al alegerii ei de către Dumnezeu pentru a avea un rol unic în iconomia mântuirii lumii, dar și în demnitatea și valoarea ei personală, în calitățile și virtuțile ei fără seamăn.

Aspectul obiectiv este deosebit de important dacă ținem seama de faptul că din toate generațiile omenirii ea singură a fost aleasă de Dumnezeu ca vas scump al întrupării Domnului. Acest fapt este reliefat cu deosebire în Sfânta Scriptură și în Sfânta Tradiție, precum și în toate imnele bisericești închinate Sfintei Fecioare.

Considerăm că nu putem despărți această tâlcuire biblică de o privire asupra celui de al doilea as-

pect, a celui de al doilea temei al cinstirii Maicii Domnului, anume demnitatea persoanei sale și viața sa virtuoasă.

Viața Sfintei Fecioare a fost o viață excepțională. Sfânta Tradiție ne spune despre copila care avea să fie Născătoare de Dumnezeu că a fost rodul rugăciunii stăruitoare. Ea a fost născută prin făgăduință, așa cum a născut Sarra pe Isaac, Ana pe Samuel și Elisabeta pe Sfântul Ioan Botezătorul. Doi oameni drepți și înaintați în vârstă, Sfinții Ioachim și Ana din Nazaretul Galileii, au fost părinții ei. Ei erau coborâtori din neamul ales al Împăratului David. Toată viața și-au dorit un copil și nu numai că l-au dorit, dar l-au și cerut de la Dumnezeu în rugăciuni stăruitoare. Mai mult, au făgăduit că dacă vor avea un copil, îl vor închina lui Dumnezeu. "Dar al lui Dumnezeu", copilul lor va fi făcut "dar Bisericii". Dumnezeu a ascultat rugăciunea acestor oameni drepți. Sfânta Ana a născut o fiică la bătrânețile ei și această fiică va fi Maica Domnului.

Dragostea aleșilor părinți pentru fiica lor a fost fără margini. Ei i-au pus numele *Miriam* (Maria), nume ales și scump, care, în traducere, înseamnă: *cea plăcută, cea frumoasă*, sau *doamnă, stăpână*. Copila care va fi numită mai târziu de către Arhanghelul Gavriil *cea plină de dar* (Luca 1, 28) era, cu adevărat, plină de daruri ale sufletului și ale trupului. În ființa ei, frumusețea trupească era unită cu noblețea sufletească și cu cele mai înalte virtuți. Părinții o ocroteau și o iubeau ca pe cel mai scump odor al lor.

În dragostea lor părintească, Sfinții Ioachim și

Ana n-au uitat de făgăduința pe care o făcuseră mai înainte de nașterea ei. Când copila a împlinit vârsta de trei ani, ei au dus-o la templu, cu mulțime de fecioare cu coronițe de flori și făclii aprinse, pentru ca s-o închine lui Dumnezeu. Atunci s-a împlinit proorocia Psalmistului care zice: *Aduce-se-vor împăratului fecioare în urma ei, prietenele ei* (Ps. 44, 14-15). Arhiereul Zaharia a primit-o pe Sfânta Fecioară și a dus-o în Sfânta Sfintelor, zicând: "Marie, a binecuvântat Dumnezeu numele tău în toate neamurile". Apoi arhiereul o dădu spre îngrijire bătrânelor care locuiau în chiliile din jurul templului, ducând o viață bineplăcută lui Dumnezeu (o astfel de femeie va fi fost și proorocița Ana, fiica lui Fanuil, cea care va fi de față la întâmpinarea Domnului Iisus Hristos).

Acolo a petrecut Sfânta Fecioară vreme de mai mulți ani, ocupându-se cu rugăciunea, cu munca și cu deprinderea Sfintelor Scripturi. Viața ei a fost fără pată. Smerită și ascultătoare, ea s-a devotat cu totul slujirii lui Dumnezeu, împodobindu-se cu cele mai alese virtuți. Desigur, sfinții ei părinți, Ioachim și Ana, au vizitat-o de mai multe ori acolo unde petrecea. Dar ei erau în vârstă și nu peste mult timp au adormit în Domnul. De aceea, la vârsta de cincisprezece ani, vârsta logodnei la evrei, a fost dată în grija dreptului Iosif, tot un descendent al familiei davidice.

Sfânta Feciorâ Maria hotărâse, cum am mai arătat, încă de pe când era la templu să nu se căsătorească, ci să-și închine întreaga viață lui Dumnezeu. Trebuia însă, după datina neamului său, care punea mare preț pe căsătorie și familie, să se logodească.

Logodna la evrei dura un an. Gândul Sfintei Fecioare, cunoscut desigur şi de dreptul Iosif, era ca după acest an să se întoarcă din nou la templu, spre a-şi petrece viaţa în sfinţenie. Acest an ea l-a petrecut la Nazaret, oraşul părintesc. În acest timp şi în acest loc se petrece Bună-Vestirea naşterii Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Atunci s-a împlinit asupra Fecioarei proorocia lui Isaia, care zice: *Iată Fecioara a luat în pântece şi va naşte fiu* (Isaia 7, 14).

Trebuia ca femeia din care se va naşte Mântuitorul să fie mai curată decât toate femeile, mai înaltă decât toată făptura. Maica Domnului a fost găsită de Dumnezeu drept cea mai vrednică de a fi purtătoarea făgăduinţelor.

Momentul Bunei-Vestiri a împărţit viaţa Sfintei Fecioare în două. Până acum ea se consacrase lui Dumnezeu pe care nu-L vedea şi Căruia Îi vorbea numai în rugăciune, se consacrase unui templu pământesc şi trecător, templul din Ierusalim; de acum înainte se va consacra Dumnezeului întrupat, Fiului lui Dumnezeu devenit şi Fiul ei, pe care-L poate pipăi, pe care-L poate mângâia, pe care-L poate săruta, aşa cum zice Sfântul Ioan Damaschinul în cuvintele citate mai sus: "buzele tale au atins buzele lui Dumnezeu".

Maica Domnului a fost Fecioară înainte de naştere şi a rămas fecioară şi după naştere. După minunea din Betleemul Iudeii, ea şi-a închinat întreagă viaţă Fiului ei. Vrednicia ei în faţa Fiului este vrednicia unei mame, a celei mai sfinte dintre mame. Ca maică sfântă, ea L-a iubit pe Mântuitorul înainte de

a-L iubi oricine altcineva dintre oameni. L-a slăvit ca pe un Dumnezeu atotputernic încă de când părea copil plăpând. După cum ne spune Evanghelistul, ea păstra *în inima ei* cuvintele îngerilor, ale Elisabetei, ale păstorilor şi ale magilor, proorocia lui Simeon şi a proorociţei Ana, care toate mărturiseau originea şi misiunea dumnezeiască a Fiului ei.

Ne-am putea imagina că viaţa Sfintei Fecioare de acum încolo a fost numai o tresăltare de bucurie. O prevestire dureroasă avea însă să întunece cele mai fericite momente ale acestei Maici Preacurate: la numai patruzeci de zile după naşterea Mântuitorului, dreptul Simeon îi prevesteşte Sfintei Fecioare că prin sufletul ei va trece sabie. Viaţa Sfintei Fecioare va fi marcată nu numai de *a fi* Maica Domnului şi Mântuitorului lumii, ci şi de aşteptarea înfricoşată a împlinirii acestei proorociri. *Prin sufletul tău va trece sabie* - ne putem uşor imagina cum, vreme de treizeci şi trei de ani, ea a trăit zi de zi clipa înfricoşată a răstignirii Fiului şi Domnului ei. Cine cunoaşte durerea unei mame atunci când fiul ei suferă sau aşteaptă să treacă printr-o suferinţă, îşi poate da seama cât de mare a fost durerea acestei mame, care atâţia ani la rând n-a putut uita nici o clipă cuvântul dreptului Simeon. Toate actele vieţii sale vor fi marcate de acest simţământ îndoit: bucurie adâncă şi suferinţă supremă.

Aşa ne-o prezintă şi Sfânta Scriptură. O reîntâlnim când Mântuitorul avea doisprezece ani. Unde? La templul din Ierusalim, acolo unde îşi petrecuse întreaga copilărie. Cum o regăsim? În aceeaşi postu-

ră ca întotdeauna: mamă grijulie, dar și plină de încredere în Fiul ei.

La nunta din Cana Galileii, unde Domnul a săvârșit prima minune (Ioan 2, 11), ea se află alături de Fiul ei. Maica Domnului știe că Fiul ei poate totul. De aceea, atunci când a aflat că gazdele nu mai au vin, a înțeles că numai Iisus, Fiul Celui Preaînalt și Fiul ei, poate să-i ajute pe acești oameni în situația penibilă în care se aflau. De aceea nu-L întreabă nimic pe Mântuitorul, nu-I spune: "Ai milă de ei", pentru că știe că El are milă de toți cei necăjiți, ci spune numai: *Nu mai au vin*; simplu, Îl informează pe Mântuitorul de această situație. Știm că răspunsul Domnului a fost pe măsura așteptărilor ei! Și chiar dacă Sfintele Evanghelii nu ne raportează alte situații similare, ne putem închipui de câte ori această Maică Sfântă, care tresărea la cea mai mică durere a cuiva, va fi venit ca să-L informeze pe Mântuitorul despre o suferință sau alta care trebuia alinată și vindecată.

O regăsim pe Sfânta Fecioară, sfâșiată de durere, pe Golgota, privind la Fiul ei pironit pe cruce, fără să poată face nimic spre a-I alina groaznicele chinuri. Ce-a putut simți ea atunci? Care martir a îndurat torturi mai grozave decât inima acestei mame? O, cât de mult îi întrece ea pe toți ucenicii Lui, căci ucenicii cei mai apropiați au petrecut numai câțiva ani cu El, dar ea a fost și a rămas cu El de la început până la sfârșit! De la Buna-Vestire și până la Înălțarea la ceruri ea I-a fost ucenicul cel mai devotat, sorbindu-i cu nesaț toate cuvintele și păstrându-le cu sfințenie în inima ei (cf. Luca 2,19). De aceea, socotim

că, pentru Biserica primară, pentru sfinții evangheliști, ea a constituit prima sursă de informație - și cea mai importantă - despre viața și activitatea Mântuitorului.

După Înălțarea Domnului, Sfânta Fecioară va fi necurmat în mijlocul ucenicilor Lui. (Fapte 1,14). Pogorârea Sfântului Duh i-a confirmat faptul că Fiul ei nu și-a părăsit Biserica și credincioșii, ci că El este cu ei *în toate zilele, până la sfârșitul veacului* (Matei, 28, 20).

Nu știm la câtă vreme după aceea a avut loc fericita ei adormire. Prin plecarea din lume însă, Maica Domnului nu s-a depărtat de ucenicii și urmașii Domnului Iisus Hristos, căci ea va fi și de acum încolo rugătoare pentru ei. De aceea noi o numim nu numai Maica Domnului, Născătoare de Dumnezeu și Pururea Fecioară, ci și Solitoare a creștinilor. Ea duce rugăciunile noastre la Fiul ei, Cel bogat în milă și plin de îndurare.

Pilda vieții ei constituie o "candelă aprinsă" pentru credincioșii creștini de totdeauna. O lăudăm și o cinstim pe Maica Domnului, dar suntem datori și să ne străduim a-i urma dragostea și devotamentul față de Mântuitorul nostru.

Cine ar putea găsi destule cuvinte ca să o preamărească pe Născătoarea de Dumnezeu? Cine ar putea descrie îndeajuns și cu fraze destul de frumoase toate virtuțile ei, care au făcut din ea podoaba și culmea creațiunii? De aceea să ne împărtășim mereu din izvorul nesecat al Sfintei noastre Biserici care, prin sărbătorile și cultul pe care i le-a consacrat, i-a

adus întotdeauna cinstirea cuvenită. "Deschide-voi gura mea și se va umplea de Duhul și cuvânt răspunde-voi împărătesei Maici și mă voi arăta luminat prăznuindu-i și voi cânta minunile ei bucurându-mă" - așa încep cele nouă laude pe care le-a alcătuit Sfântul Ioan Damaschinul Fecioarei Maria și care se cântă și astăzi la utrenie.

Cinstirea pe care o dăm Maicii Domnului este după voia lui Dumnezeu și se bucură Fiul; mărirea ce se dă Fiului trebuie să se reverse și asupra Maicii Sale. De aceea cu adevărat o fericesc toate neamurile și toată făptura o preaînalță: "De tine se bucură, ceea ce ești plină de dar, toată făptura: soborul îngeresc și neamul omenesc..." Pe tine te măresc îngerii, ție se închină heruvimii, pe tine te fericesc popoarele, lăudând într-un glas pe Maica lui Dumnezeu: "Bucură-te, Mireasă, pururea fecioară!"

Să ne ferim a-i asculta pe aceia care merg cu diminuarea meritelor ei până la blasfemie. Dimpotrivă, să alergăm cu încredere la acoperământul cel sfințit al zilelor și al rugăciunilor Născătoarei de Dumnezeu, cinstind-o și lăudând-o și cu dragoste zicând ca și oarecând Arhanghelul Gavriil: *Bucură-te ceea ce ești plină de dar, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei!*

MAICA DOMNULUI ȘI MINUNEA ÎNVIERII

Sfânta Evanghelie de la Ioan ne arată că Maica Domnului a fost prezentă la dramaticele evenimente ale Săptămânii Patimilor. Între *femeile care Îl însoțiseră* (pe Iisus) *din Galileea* (Luca 23, 49) trebuie socotită în primul rând Sfânta Fecioară Maria. Cum s-ar fi putut ca tocmai acum ea să nu fie prezentă alături de Iisus? Negrăita ei iubire o făcuse, desigur, să presimtă din plin patimile cumplite și moartea care Î se pregătise Fiului ei chiar și fără prevestirile pe care El Însuși le făcuse despre ceea ce-L aștepta la Ierusalim. Și apoi, pe Golgota, sub cruce, trebuia să se împlinească profeția dreptului Simeon: *Prin sufletul tău va trece sabie* (Luca 1, 35). De aceea, autorii primelor trei Evanghelii nici nu cred că mai este necesar să menționeze prezența Maicii Domnului pe Golgota; o socotesc de la sine înțeleasă.

Evanghelia a patra ne vorbește însă în mod explicit despre prezența Maicii Domnului la Ierusalim în

Vinerea Mare, și anume sub crucea pe care murea în chinuri Fiul ei Preaiubit: *Și stăteau lângă crucea lui Iisus mama Lui și sora mamei Lui, Maria lui Cleopa, și Maria Magdalena. Deci Iisus, văzând pe mama Sa și pe ucenicul pe care îl iubea stând alături, a zis mamei Sale: «Femeie, iată Fiul tău!» Apoi a zis ucenicului: «Iată Mama ta!». Și din ceasul acela ucenicul a luat-o la sine* (Ioan 19, 25-27).

Nu e locul aici să stăruim asupra acestui text ioaneic. Vom spune numai că el arată grija Domnului, pe de o parte, față de Maica Sa - pe care n-o lasă fără sprijin cât va mai avea de petrecut în această lume -, iar pe de altă parte față de *ucenicul iubit* - și, prin el, față de toți ucenicii Săi iubiți, de pretutindeni și de totdeuna -, dându-i-o - și dându-le-o tuturor - ca Maică întru tot bună pe însăși preaiubita Sa Maică. *Nu vă voi lăsa orfani*, le spusese Domnul ucenicilor Săi în cuvântarea de despărțire (Ioan 14, 18). El își împlinește această făgăduință și prin lăsarea Maicii Sale ca Maică a lor.

După această menționare explicită a Maicii Domnului în legătură cu evenimentele Vinerii Mari, la prima vedere apare cu totul surprinzătoare lipsa ei din relatările despre arătările Domnului Celui înviat. Niciunul dintre textele neotestamentare care vorbesc despre aceste arătări (Matei 28; Marcu 16; Luca 24; Ioan 20-21; Faptele Aposolilor 1, 1-12; I Corinteni 15, 1-11) nu o menționează pe Maica Domnului. Iisus Cel înviat se arată Mariei Magdalena și celorlalte femei mironosițe, apoi celor doi ucenici în drum spre Emaus, lui Petru, apostolilor, de mai multe ori - la Ierusalim (fără Toma și cu Toma), pe un munte în Galileea, unui grup de șapte apostoli la Marea Tiberiadei și, în sfârșit, cu prilejul înălțării Sale la cer -, lui Iacov "fratele" Domnului, deodată la peste cinci sute de frați și lui Saul, pe drumul Damascului. Dar nicăieri nu ni se spune că Maica Domnului ar fi beneficiat și ea de vreo arătare a Fiului ei înviat din morți. Faptul acesta este cu atât mai surprinzător cu cât în Faptele Apostolilor, imediat după relatarea înălțării Domnului, Sfânta Fecioară este menționată în mod expres ca făcând parte din micuța comunitate de credincioși ai Mântuitorului Hristos: *Toți aceștia* (adică cei unsprezece apostoli, cf. versetului anterior), *într-un cuget, stăruiau în rugăciune împreună cu femeile și cu Maria, mama lui Iisus, și cu frații Lui* (Fapte 1,14).

Sfânta Fecioară Maria apare, deci, în Vinerea Mare și apoi după înălțarea la cer. Dar deloc pe parcursul arătărilor de după înviere. Faptul a surprins dintotdeauna. Sfântul Efrem Sirul se consolează zicând că, prin Maria Magdalena, numele de Maria cel puțin este martor al învierii. Alți scriitori bisericești și teologi mai noi cred pur și simplu că Domnul trebuie să se fi arătat și Maicii Sale. Astfel, de pildă, un scriitor latin de mai târziu, Sedulius, afirmă într-un poem că Domnul S-a arătat în primul rând Maicii Sale, într-o lumină strălucitoare, pentru ca această preabună Maică, răspândind minunata noutate, să se facă vestitoarea Celui Care avea să vină întru slavă așa cum se făcuse odinioară calea Celui ce venise la noi prin întrupare (Sedulius, *Carmen paschale*, 5, 357 - 364,

"Corpus scriptorum ecclesiasticorum latinorum", vol. X, p. 140-141).

Dar aceasta este o simplă presupunere, fără temei în Noul Testament. Am putea spune, mai degrabă, că ceea ce s-a întâmplat între Hristos și Maica Sa după evenimentul răstignirii face parte din taina personală a Maicii Domnului.

Cu toate acestea, o comparare atentă a relatărilor despre arătările de după înviere s-ar părea că ne dezvăluie ceva din această taină.

În aceste relatări vedem că, în general, ucenicii au nevoie de mărturia arătărilor pe măsura lipsei lor de credință.

Lui Toma nu îi ajunge pur și simplu o arătare. Pentru ca să creadă, el pretinde să vadă cu ochii lui și să pipăie cu mâinile lui pe Iisus Cel înviat (Ioan 20, 25). Cât despre ceilalți aposoli, ei nu se mulțumesc cu mărturia mironosițelor (Marcu 16, 11; cf. v. 14; Luca 24, 11). Ba nici arătarea lui Iisus nu-i convinge de la început: spre a nu-L lua drept nălucă, Iisus trebuie să-i invite să-L pipăie și trebuie să mănânce în fața lor (Luca 24, 37-43).

Domnul Cel înviat se arată mai întâi Mariei Magdalena (Ioan 20, 11-18). Iubirea adâncă și credința deplină a Mariei Magdalena o face să-L "surprindă" pe Iisus în chiar momentul suirii Sale în lumea dumnezeiască prin înviere: Iisus i-a zis: *Nu te atinge de Mine, căci încă nu M-am suit la Tatăl Meu* (Ioan 20, 17). Și Maria Magdalena nu mai are nevoie de alte dovezi.

Apostolilor, chiar de la prima Sa arătare către ei,

Domnul le reproșează necredința: *La urmă, pe când cei unsprezece ședeau la masă, li s-a arătat și i-a mustrat pentru necredința și împietrirea inimii lor, căci n-au crezut pe cei ce-L văzuseră înviat* (Marcu 16, 14). Același blând reproș îl adresează Mântuitorul și lui Toma. După ce Toma "necredinciosul" se convinsese și-L mărturisise ca Domn și Dumnezeu, Iisus i-a zis: *Pentru că M-ai văzut, ai crezut. Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut!* (Ioan 20, 29).

Între aceștia din urmă este, desigur, Maica Domnului. Nimeni n-ar putea să o bănuiască de necredință. De acea necredință care a făcut necesare nu numai arătările, ci și toate încredințările concrete pe care Domnul Cel înviat a trebuit să le dea apostolilor Săi. Încă înainte de a se naște Hristos, anume îndată după Buna-Vestire, a fericit-o Elisabeta pe Maica Domnului. Și a fericit-o tocmai pentru credința ei: *Și fericită este aceea care a crezut că se vor împlini cele spuse ei de la Domnul* (Luca 1, 45).

Acum o fericește Însuși Fiul ei înviat, când zice că fericiți sunt cei *ce n-au văzut și au crezut.* Preacurata Fecioară Maria este astfel nu numai cea dintâi care a crezut în Hristos Cel întrupat, pe temeiul cuvântului lui Dumnezeu, ci este și cea dintâi care a crezut cu adevărat în Hristos Cel înviat.

A crezut pur și simplu pe baza mărturiei celor cărora li se arătase Domnul înviat? Credem că putem să facem un pas mai departe. Dacă credința Mariei Magdalena L-a "surprins pe Domnul" lângă mormântul gol, îndată după înviere, probabil că nu greșim dacă spunem că desăvârșita credință a Preacuratei

Fecioare a făcut să fie depășită orice distanță între învierea lui Hristos și revelația acestui fapt minunat în inima ei. Învierea lui Hristos și credința Fecioarei Maria în Hristos Cel înviat sunt astfel simultane. Fulgerul învierii (cf. Matei 28, 3: *Și înfățișarea Lui era ca fulgerul*) a strălucit nu numai în mormântul din grădină. El a strălucit mai ales în inima Maicii Domnului, aflată cu Fiul ei într-o comuniune care abia acum poate să se realizeze în mod deplin. *N-a venit încă ceasul Meu*, îi spusese Iisus Maicii Sale la nunta din Cana Galileii (Ioan 2, 4). Acum ceasul a venit. Mirele intră în cămara Sa de nuntă. Și Fecioara Înțeleaptă este gata să-L întâmpine, priveghind și având candela credinței aprinsă. Relația Maicii cu Fiul ei dumnezeiesc intră astfel într-o nouă fază și dobândește o nouă calitate: maternitatea se desăvârșește în comuniunea negrăită a nuntirii celei duhovnicești și veșnice: *Stătut-a împărăteasa de-a dreapta Ta, îmbrăcată în haină aurită și prea înfrumusețată* (Psalmul 44, 11).

*

Pe cine să întrebăm despre înviere dacă nu pe Maica Domnului?

Ea este martora prin excelență a învierii Domnului. Și ea poate cel mai bine să ne mărturisească și despre taina învierii noastre.

Biserica a intuit acest adevăr. Și de aceea, în slujba înmormântării, Maicii Preacurate i se cere luminarea nădejdii creștine în înviere.

Iată trupul mort pus în sicriu! Încremenirea morții și semnele descompunerii incredibile par să nege

orice nădejde de viață viitoare. Cum ar putea să țâșnească viața din acest trup gata să fie acoperit de țărâna mormântului?

Dar iată că un dialog cu Maica Domnului vine să aducă lumină:

"- Cum izvorăști lapte din pieptul Tău, Fecioară? Cum hrănești pe Hrănitorul făpturii?

- Precum știe Cel ce a izvorât apă din piatră poporului celui însetat, precum este scris!"

Ce minunată este acestă stihiră din slujba înmormântării!

Să răsară viață din mormânt? Să mai poată învia un trup în care stricăciunea își arată semnele-i îngrozitoare? Nu, așa ceva nu este nicidecum în ordinea firii. "Cum va fi mie aceasta?" - iată întrebarea pe care și-o pune dintotdeauna omul aflat între inevitabilitatea morții și nădejdea învierii. Dar o întrebare asemănătoare și-a pus-o și Fecioara din Nazaret. Nu era în ordinea firii ca ea să nască Fiu fără tată omenesc. Nu era în ordinea firii să izvorască lapte din pieptul Fecioarei. *Cum va fi mie aceasta, de vreme ce nu știu de bărbat?* (Luca 1, 34). Răspunsul ceresc a fost că minunea se va săvârși printr-o lucrare a lui Dumnezeu Cel în Treime (v. 35: *Duhul Sfânt se va pogorî peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea și Sfântul Care Se va naște din tine Fiul lui Dumnezeu Se va chema*) și că *la Dumnezeu nimic nu este cu neputință* (v. 37). Așa cum a izvorât apă din piatră în timpul Exodului și a adăpat pe israeliții însetați (Ieșire 17, 1-7), tot astfel face Dumnezeu să izvorască lapte din pieptul Fecioarei. Și tot astfel face

El să răsară viața din moarte.

În jalea plecării dintre noi a unuia dintre cei dragi, Maicii Domnului îi cerem ajutor. Căci taina învierii noastre este nedespărțită de taina credinței ei. "Cum vom învia?" îi șoptim, de fapt, înfiorați, când o întrebăm despre taina ei. Iar răspunsul nu se lasă așteptat. Ea ne dezvăluie că învierea noastră este o lucrare minunată a lui Dumnezeu: "Precum știe Cel ce a izvorât apă din piatră, poporului celui însetat, precum este scris!".

CUPRINS

Lucrare executată la S.P. „BUCUREŞTII NOI"
Str. Hrisovului nr. 18 A, sector 1, Bucureşti
Tel./Fax: 667.21.85